

Opstilling af kvalitetskrav kan give unfair konkurrence.

Højere priser og skuffede forventninger bliver resultatet, når kommunerne ubevidst forhøjer kvalitetskravene.

Selve formuleringen af kvalitetskrav afføder ofte en hævnning af vedligeholdelsesniveauerne. Det er indtrykket med udgangspunkt i en efterhånden lang række udbud af pleje og vedligeholdelsesopgaver indenfor de grønne områder ser det ud til, at.

Det er ikke et problem i sig selv, hvis kommunen bevidst vælger at opprioritere og hæve kvalitetsniveauet – men det er ofte ikke tilfældet. Det kan aflæses af, at både embedsmænd, politikere og rådgivere ved forespørgsel på spørgemøder, i breve, i aviser mv. holder fast i ”at der ikke er sket en opskrivning af kvaliteten”.

I en sag med Græsted/Gilleleje kommune konkluderede en uvildig tilsynsførende f.x., at kommunens eget mandskab, som havde vundet licitationen, ikke havde leveret den beskrevne ydelse, men dog havde vedligeholdt de grønne områder bedre end inden udbudet. I Odense kommune måtte bestillerfunktionen ligeledes efter ca. ½ år drift erkende, at deres egen udførende afdeling ikke levede op til de stillede krav.

Der er flere forklaringer på disse to eksempler, der viser, at eksemplerne næppe er enestående.

- De eksisterende værktøjer inden for faget: *Pleje af grønne områder (Danske Anlægsgartnere 2003)* og *Kvalitetsbeskrivelse for drift af grønne områder (Forskningscentret for Skov & Landskab)*, som indeholder standard beskrivelser for en række elementer (brugsplæne, busket osv.), bruges uden tilstrækkelig tilpasning til lokale forhold og forventninger til kvalitet. En visuel bedømmelse er ikke nok til en fyldestgørende beskrivelse. Flere kommuner har derfor nu fundet ud af, at det er nødvendigt med grundige opmålinger af, hvorvidt de anførte tilstandskrav er opfyldt. Tilsvarende bør man skønne/måle, om det er sandsynligt om de anførte udførelseskrav tidligere er blevet udført. Erfaringerne har vist, at mange græsplæner ved måling snarer er græsflader en brugsplæner – græsset er ofte længere en 8 cm inden slåning.
- Statusbeskrivelse: Har kommunen endnu ikke udbudt opgaven bør kommunen begynde med at udarbejde en statusbeskrivelse og tjekke om kommunen selv kan levere det beskrevne. Det optimale ville være, hvis man havde tid og ressourcer til at følge den faktiske vedligeholdelse gennem mindst en vækstsæson, hvor vedligeholdelsen kontrolleres og dokumenteres via det samme kontrolsystem, som man ønsker at bruge efterfølgende. Herved bliver det også synligt, at der næsten hvert år er perioder i maj/juni m.fl., hvor man ikke kan følge med pga. af vejret, helligdage, ferie osv. Med denne viden præsent vil det blive naturligt at tage stilling til, om tilstandskravene bør varierer gennem året eller generelt hæves osv.

- Presset tidsplan: Der skal afsættes ressourcer til at lave nøjagtige registreringer og beskrivelser.
- Faglig ønsketænkning: Det er ofte svært at nedskrive nogle kvalitetskrav, som man ikke fagligt kan stå inde for. Det kan føre til en opskruning af kvalitetsniveauet.

Danske Anlægsgartnere finder ovenstående meget uheldigt for udviklingen af samspillet mellem den offentlige og private sektor. Kort sagt har det jo den konsekvens, at kommunen vurderer de indkomne tilbud på et fejlagtigt grundlag, hvis tilbudsgiverne byder på et kvalitetsniveau, der reelt er højere end det kommunen sammenligner med – nemlig det nuværende niveau. Flere tilbudsgivere overvejer at stoppe med at byde på opgaverne med henvisning til, at de ikke kan konkurrerer med de interne kontrolbud, som kan være urealistisk lave, såfremt de er udregnet på baggrund af det hidtidige ressourceforbrug og ikke med udgangspunkt i det beskrevne vedligeholdelsesniveau. Grundlæggende burde denne praksis for udregning af kontrolbud i løbet af en kortere årrække stoppe af sig selv i takt med, at tilsynet/bestiller-funktionen krævede beskrivelserne efterlevet. Men også på dette punkt, bliver den hidtidige vedligeholdelse og ikke de nedskrevne kvalitetskrav let udgangspunktet for vurderingen af det udførte arbejde.

Når tilbuddene gives på grundlag af et kvalitetsniveau, der er højere end det kommunen egentlig ønsker (det nuværende), så bliver priserne naturligvis også herefter. Der er således ikke en gratis kvalitetsgevinst at score for kommunerne. Tværtimod får kommunerne dyrere tilbud.

Hvis det da ikke går så galt, at private tilbudsgivere bliver opmærksomme på denne problemstilling og begynder at spekulere i at udregne deres pris i forhold til den hidtidige vedligeholdelse niveau (det politisk udmeldte) og så satse på, at bestillerfunktionen/tilsynet fortsat bruger den tidligere vedligeholdelse som reference og ikke begynder at måle på kvaliteten. Denne situation er utålelig for de kommuner, der bevidst og klart prioriterer et bestemt kvalitetsniveau og underminerer det gode samarbejde mellem offentlige og private på dette område.

Kim Tang
Fagkonsulent, Landskabsarkitekt Danske Anlægsgartnere